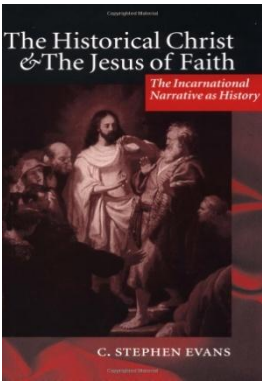

**The Historical Christ and the Jesus of Faith:
The Incarnational Narrative as History, C. Stephen Evans,**
Oxford: Clarendon Press, II. Baskı, 2004, xiv + 386 s.

Bilindiği üzere Yeni Ahit, kilise tarafından tarihsel olarak doğru kabul edilen bir Nasıralı İsa hikâyesi sunar. Bununla birlikte son iki yüzyıldır hem Kilise içindeki hem de Kilise dışındaki araştırmacıların İsa konusundaki incelemelerinde ve Kilisenin onun hakkındaki idraklerinde önemli değişiklikler meydana gelmiş ve bu hikâyenin gerçeklik değeri kritiğe tabi tutulmuştur. Aydınlanma çağı ile birlikte Kitabı Mukaddes araştırmacıları ve teologların Hıristiyan geleneğini ve özellikle de İncilleri bilimsel metotlar ışığı altında ele alıp incelemeleri tabii olarak "tarihin İsa'sı" ile onun ölümü sonrası ilk Hıristiyan cemaatinin ona bağlılıkları sonucu gelişen ve kuramsallaşan "imanın Mesih'i" arasında bir ayırımı gidilmesine sebebiyet vermiş ve bu dönemden itibaren tarihin İsa'sının kim olduğu ve temel misyonunun ne olduğunu araştıran ve sorgulayan çok sayıda eser kaleme alınmıştır. Bu çalışmalarını deskriptif olarak ortaya koyarak ortaya çıkan bulgular hakkında Türk okuyucusunu bilgilendirmek amacıyla ülkemizde de Mahmut Aydın tarafından Tarihsel İsa: İmanın Mesih'inden Tarihin İsa'sına (2002) isimli bir çalışma kaleme alınmıştır.

Stephen Evans'ın Tarihsel Mesih ve İmanın İsa'sı adlı eseri,

İsa'nın hikâyesinin tarihselliğinin halen bir problem olup olmadığı ve problemse niçin böyle olmaya devam ettiği sorularını açıklığa kavuşturmak için kaleme alınmış bir çalışmadır (s. VI). Kitabının başında çalışmasının bir apoloji ürünü olmadığını ifade etmesine karşın (s. VII) Bevens'in kitabını bu tür bir teşebbüsün ürünü olarak görmek mümkündür. XIV bölümden oluşan kitapta İsa'nın hikâyesinin tarihselliği problemi, modernitenin probleme yanıtları, imanın epistemolojisi, inkarnasyonun mantıken mümkün olup olmadığı, tarihsel araştırmalar

ve sıradan Hıristiyanlar üzerindeki etkileri gibi temel konular üzerinde durulmaktadır.

Yazar, kitabında "Incarnational Narrative" olarak isimlendirdiği Tanrının oğlunun dünyevi kariyeri, yani İsa'nın yaşamı, ölümü ve yeniden dirilişine yönelik hikâyenin, tarihselliği içerisinde makul ölçülerde kabul edilebileceğini göstermeye çalışmaktadır. Bunu yaparken hikâyenin tarihselliğinin hala bir problem olarak ortada durduğuna da vurgu yapan yazar (ss. 67-72), yaygın olarak yapılan İmanın Mesih'i ile Tarihin İsa'sı arasında ayırımının sürdürülemeyeceğini ifade etmektedir (bkz. ss. VI-VII). Kaldı ki Bevans, bu tezini başlığına da taşımış ve kitabına Tarihsel Mesih ve İmanın İsa'sı üst başlığını koymuştur. Bevans, imanın konusu olan Mesih'in tarihsel olarak görülmesi gerektiğini dile getirmektedir. Çünkü ona göre tarihsel İsa araştırmalarının yeniden inşa ettiği İsa, aslında daima imana yönelik ifade ve anlayışlar tarafından şekillendirilmiştir.

Evans, kitabında "Incarnational Narrative" olarak isimlendirdiği olgunun tarihselliğine inanmayanları ikna etmeye dönük bir yaklaşım içine girmemektedir. Dahası çağdaş Yeni Ahit araştırmalarını ve bu araştırmaların dayandığı felsefi ve literal faraziyeleri dikkatli bir şekilde inceleyen Evans, bu çalışmaların kilisenin İsa hakkında sunduğu hikâyenin doğruluğuna inanan sıradan Hıristiyanların inancına zarar vermediğini belirtmektedir (ss. 302-320).

Birçok araştırmacı tarafından tarihsel İsa araştırmalarının imanları üzerindeki yansımaları hakkında bilgi sahibi olmak isteyen Hıristiyanlara okumaları için salık verilen bu çalışma, tarihsel İsa araştırmaları ve bu araştırmaların ortaya koyduğu İsa portresi hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak isteyen araştırmacı ve okuyucuların oldukça istifade edebilecekleri bir çalışmadır.

Süleyman TURAN

(OMÜ, Dinler Tarihi Arş. Gör.)

